

Instytut Pamięci Narodowej

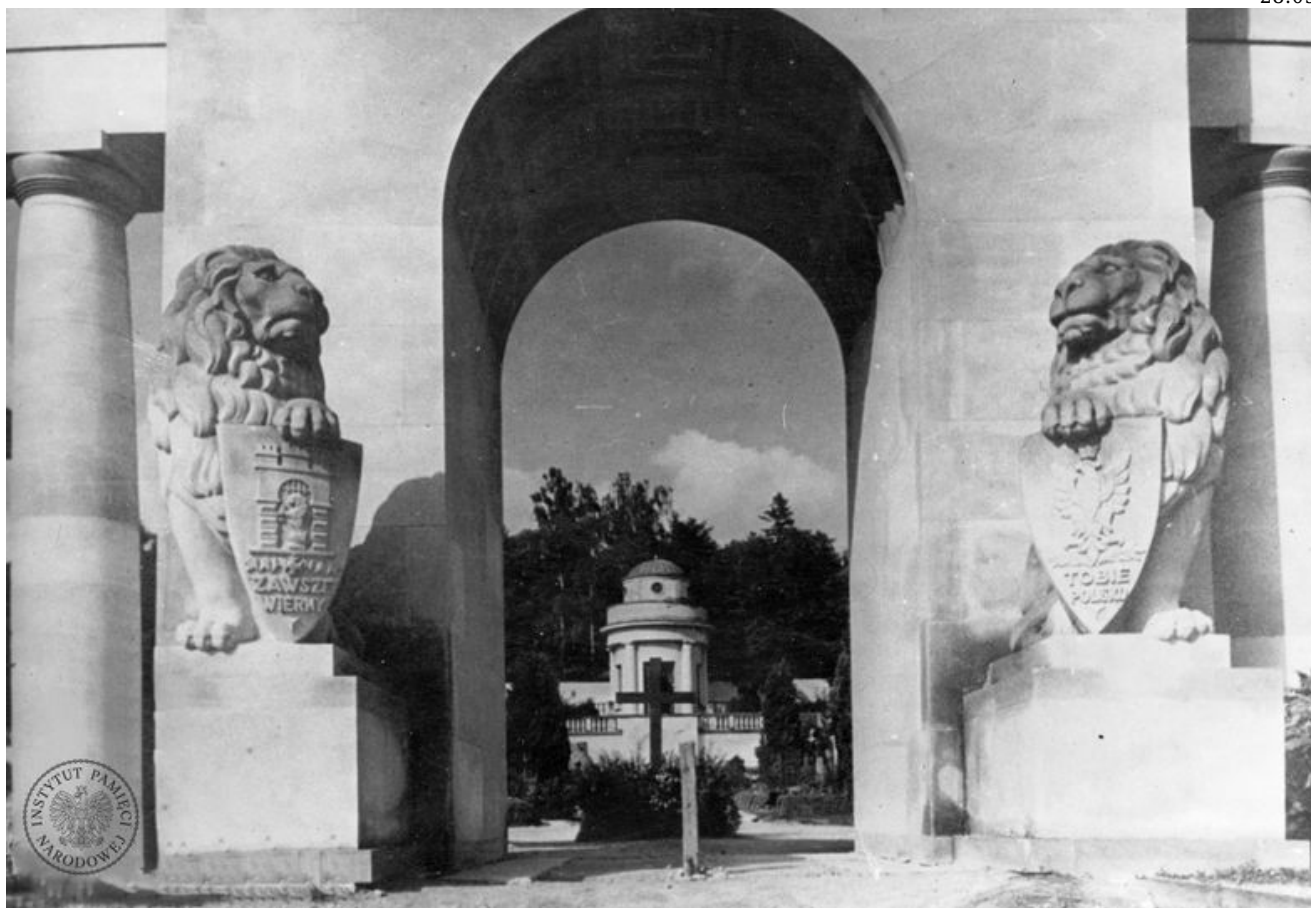
<https://ipn.gov.pl/pl/historia-z-ipn/229926,Lwy-strzegace-Orlat.html>
26.02.2026, 18:25

Lwy strzegące Orląt

Jak donosiła ówczesna prasa, na budowę cmentarza sprowadzono 18 wagonów doskonałej jakości śląskiego granitu. Kamień miał wcześniej posłużyć Niemcom do budowy monumentu sławiącego ich zwycięstwo i chwałę w I wojnie światowej. Ponieważ nie było czego sławić, surowiec wykorzystali Polacy.

[II Rzeczpospolita \(II RP\)](#)

28.09

Cmentarz Obrońców Lwowa (tzw. Cemntarz Orląt) we Lwowie w okresie międzywojennym. Fot. AIPN

28 września 1924 roku otwarto Cmentarz Orląt Lwowskich. Na ziemi uświęconej krwią polskich patriotów, którzy stawili czoła ukraińskim nacjonalistom i bolszewickim najeźdźcom, wystawiono jedno z bardziej monumentalnych założeń cmentarnych w dziejach polskiej architektury i sztuki kształtowania przestrzeni.

Konkurs na projekt nekropolii – wbrew oczekiwaniom, które kazały sądzić, że prestiżowe zlecenie przypadnie utytułowanemu architektowi – wygrał student piątego roku Politechniki Lwowskiej. Rudolf Indruch, bo o nim mowa, to postać niezwykła. Syn Czeszki i Słowaka, który został szczerym polskim patriotą, człowiek, który sam bronił miasta przed Ukraińcami i bolszewikami. Indruch nie przyjął wynagrodzenia za projekt, a mówiąc precyzyjniej – przekazał je na budowę Pomnika Obrońców Lwowa na Persenkówce.

Od początku spore kontrowersje budziło usytuowanie nekropolii. Stok, na którym planowano cmentarz, ze swej natury był terenem trudnym do zagospodarowania. Indruch uczynił atut z tego, co mogło być przeszkodą. Rozplanował założenie harmonijnie piętrzące się na ziemnych tarasach.

Całość wieńczy klasycyzująca w formie kaplica na planie rotundy. Niższe piętro stanowią katakumby oparte o mur oporowy skarpy. Jeszcze niżej rozłożono kamienie nagrobne bohaterskich obrońców. Dominującym akcentem tej części cmentarza, a jednocześnie symbolem całej nekropolii, jest Pomnik Chwały, czyli łuk triumfalny zamknięty zwornikiem w formie plakiety ozdobionej wyobrażeniem miecza. To Szczerbiec – insygnium koronacyjne królów Polski. Dostępu do bramy triumfalnej bronią słynne lwy.

O wyjątkowości lwowskiej nekropolii przesądza jeszcze jeden fakt. Większość monumentalnych cmentarzy wojennych planowana jest w każdym calu, co skutkuje symetrycznym układem pól grzebalnych i pomników nagrobnych. Cmentarz Orląt jest pod tym względem inny, ponieważ w planowane założenie włączono istniejące wcześniej pochówki i wieńczące je upamiętnienia.

Można mieć wrażenie, że mimo całego uporządkowania i regularności, założenie wyrosło organicznie, przez co zakorzenione jest w bohaterskiej prawdzie o tym skrawku Rzeczypospolitej.

Polecamy:

- [„Polska architektura Lwowa”, podcast z cyklu „Miejsca Pamięci Narodowej na Kresach”](#)
[Poprzedni Strona](#)
[Następny Strona](#)

II Rzeczpospolita

Artykuł